

Tämä asiakirja on ainoastaan dokumentoinnin apuväline eikä sillä ole oikeudellista vaikutusta. Unionin toimielimet eivät vastaa sen sisällöstä. Säädösten todistusvoimaiset versiot on johdanto-osineen julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä ja ne ovat saatavana EUR-Lexissä. Näihin virallisiin teksteihin pääsee suoraan tästä asiakirjasta siihen upotettujen linkkien kautta.

► **B** **NEUVOSTON ASETUS (EY) N:o 1/2003,**
annettu 16 päivänä joulukuuta 2002,
perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta
(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)
 (EYVL L 1, 4.1.2003, s. 1)

sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

		virallinen lehti		
		N:o	sivu	päivämäärä
► <u>M1</u>	Neuvoston asetus (EY) N:o 411/2004, annettu 26 päivänä helmikuuta 2004	L 68	1	6.3.2004
► <u>M2</u>	Neuvoston asetus (EY) N:o 1419/2006, annettu 25 päivänä syyskuuta 2006	L 269	1	28.9.2006
► <u>M3</u>	Neuvoston asetus (EY) N:o 169/2009, annettu 26 päivänä helmikuuta 2009	L 61	1	5.3.2009
► <u>M4</u>	Neuvoston asetus (EY) N:o 246/2009, annettu 26 päivänä helmikuuta 2009	L 79	1	25.3.2009
► <u>M5</u>	Neuvoston asetus (EY) N:o 487/2009, annettu 25 päivänä toukokuuta 2009	L 148	1	11.6.2009

Oikaistu:

- **C1** Oikaisu, EUVL L 91, 27.3.2014, s. 49 (1/2003)

NEUVOSTON ASETUS (EY) N:o 1/2003,
annettu 16 päivänä joulukuuta 2002,
perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklassa vahvistettujen
kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta
(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

I LUKU

PERIAATTEET

1 artikla

Perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklan soveltaminen

1. Perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdassa tarkoitettut sopimukset, päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka eivät täytä mainitun artiklan 3 kohdan edellytyksiä, ovat kiellettyjä, eikä tämä edellytä ennakolta tehtyä päätöstä.
2. Perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdassa tarkoitettut sopimukset, päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka täyttävät mainitun artiklan 3 kohdan edellytykset, eivät ole kiellettyjä, eikä tämä edellytä ennakolta tehtyä päätöstä.
3. Perustamissopimuksen 82 artiklassa tarkoitettu määräävän aseman väärinkäyttö on kielletty, eikä tämä edellytä ennakolta tehtyä päätöstä.

2 artikla

Todistustaakka

Kaikissa perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklan soveltamismenettelyissä kansallisella ja yhteisön tasolla perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan tai 82 artiklan määräysten rikkomista koskeva todistustaakka kuuluu osapuolelle tai viranomaiselle, joka väittää määräyksiä rikottavan. Perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan edellytysten täyttymistä koskeva todistustaakka kuuluu sen sijaan sille yritykselle tai yritysten yhteenliittymälle, joka vetoaa kyseisestä kohdasta johtuvaan etuun.

3 artikla

Perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklan ja kansallisen kilpailuoikeuden välinen suhde

1. Jos jäsenvaltioiden kilpailuviranomaiset tai kansalliset tuomioistuimet soveltavat kansallista kilpailulainsäädäntöä perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin sopimuksiin, yritysten yhteenliittymien päätöksiin tai yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin, jotka saattavat vaikuttaa kyseisessä säännöksessä tarkoitettuun jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, niiden on myös sovellettava perustamissopimuksen 81 artiklaa mainitunlaisiin sopimuksiin, päätöksiin tai yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin. Jos jäsenvaltioiden kilpailuviranomaiset tai kansalliset tuomioistuimet soveltavat kansallista kilpailulainsäädäntöä perustamissopimuksen 82 artiklassa kiellettyihin väärinkäyttötapauksiin, niiden on myös sovellettava perustamissopimuksen 82 artiklaa.

▼B

2. Kansallisen kilpailulainsäädännön soveltaminen ei saa johtaa sellaisten sopimusten, yritysten yhteenliittymien päätösten tai yhdenmu-kaistettujen menettelytapojen kieltämiseen, jotka saattavat vaikuttaa jä-senvaltioiden väliseen kauppaan, mutta jotka eivät rajoita kilpailua pe-rustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla tai jotka täyttävät perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdassa määrätty edelly-tykset tai jotka kuuluvat perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan soveltamiseksi annetun asetuksen piiriin. Jäsenvaltioita ei saa tämän asetuksen nojalla estää hyväksymästä ja soveltamasta alueellaan tiukem-pia kansallisia lakeja, joissa kielletään tai säädetään rangaistaviksi yri-tysten toteuttamat yksipuoliset toimet.

3. Edellä olevia 1 ja 2 kohtaa ei sovelleta, kun jäsenvaltioiden kil-pailuviranomaiset ja kansalliset tuomioistuimet soveltavat yrityskeskitty-mien valvontaa koskevaa kansallista lainsäädäntöä, eivätkä ne estä sel-laisten kansallisen lainsäädännön määräysten soveltamista, joiden pää-asiallinen tavoite eroaa perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklassa tarkoi-tetusta tavoitteesta, sanotun rajoittamatta yhteisön lainsäädännön yleisten periaatteiden ja muiden säännösten soveltamista.

II LUKU

TOIMIVALTA

*4 artikla***Komission toimivalta**

Komissiolla on tässä asetuksessa vahvistetut valtuudet perustamissopi-muksen 81 ja 82 artiklan soveltamiseksi.

*5 artikla***Jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisten toimivalta**

Jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisilla on toimivalta soveltaa perustamis-sopimuksen 81 ja 82 artiklaa yksittäisissä asioissa. Toimiessaan omasta aloitteestaan tai kantelun perusteella ne voivat tässä tarkoituksessa tehdä seuraavat päätökset:

- vaatia lopettamaan rikkominen,
- määrätä välitoimenpiteitä,
- hyväksyä sitoumuksia,
- määrätä sakkoja, uhkasakkoja taikka muita niiden kansallisessa lain-säädännössä säädettyjä seuraamuksia.

Jos viranomaiset katsovat hallussaan olevien tietojen perusteella, että kiellon edellyttämät perusteet eivät täyty, ne voivat myös päättää, ettei niiden ole syytä toteuttaa toimenpiteitä.

*6 artikla***Kansallisten tuomioistuinten toimivalta**

Kansallisilla tuomioistuimilla on toimivalta soveltaa perustamissopimuk-sen 81 ja 82 artiklaa.

III LUKU
KOMISSION PÄÄTÖKSET

7 artikla

Rikkomisen toteaminen ja lopettaminen

1. Jos komissio toteaa kantelun perusteella tai omasta aloitteestaan, että perustamissopimuksen 81 tai 82 artiklaa rikotaan, se voi päätöksellään määrätä asianomaiset yritykset ja yritysten yhteenliittymät lopettamaan todetun rikkomisen. Tässä tarkoituksessa komissio voi määrätä ne toteuttamaan kaikki toimintaa koskevat tai rakenteelliset korjaustoimenpiteet, jotka ovat oikeasuhteisia tehtyyn rikkomiseen nähden ja välttämättömiä sen tosiasialliselle lopettamiselle. Rakenteellisia korjaustoimenpiteitä voidaan määrätä vain joko silloin, kun ei ole olemassa yhtä tehokasta keinoa menettelyn korjaamiseksi, tai kun mikä tahansa yhtä tehokas toimenpide menettelyn korjaamiseksi olisi asianomaiselle yritykselle raskaampi kuin kyseessä oleva rakenteellinen toimenpide. Jos komissiolla on oikeutettu etu asiassa, se voi myös todeta rikkomisen tapahtuneen menneisytydessä.

2. 1 kohdassa tarkoitetun kantelun voivat tehdä luonnolliset tai oikeushenkilöt, jotka voivat osoittaa asian koskevan oikeutettua etuaan, sekä jäsenvaltiot.

8 artikla

Välitoimenpiteet

1. Kiireellisissä tapauksissa, joissa vaarana on aiheuttaa kilpailulle vakavaa ja peruuttamatonta haittaa, komissio voi omasta aloitteestaan tehdä päätöksen välitoimenpiteistä, jos ensi näkemältä on todettavissa, että kyse on rikkomisesta.

2. Tämän artiklan 1 kohdan mukaista päätöstä sovelletaan määrätyn ajanjakson aikana ja sen voimassaoloa voidaan jatkaa sikäli kuin se on tarpeen ja asianmukaista.

9 artikla

Sitoumukset

1. Jos komissio aikoo tehdä päätöksen, jossa rikkominen määrätään lopetettavaksi, ja kun asianomaiset yritykset esittävät sitoumuksia, joiden tarkoituksena on poistaa komission ennakoarvioinnissaan niille esittämät huolenaiheet, komissio voi päätöksellään määrätä kyseisten sitoumusten noudattamisen yritystä velvoittavaksi. Päätös voidaan tehdä määräajaksi ja päätöksessä on todettava, ettei komission jatkotoimille ole enää perusteita.

2. Komissio voi pyynnöstä tai omasta aloitteestaan aloittaa menettelyn uudelleen:

- a) jos jokin päätöksen perusteena ollut tosiseikka on muuttunut olennaisesti;
- b) jos asianomaiset yritykset rikkovat sitoumuksiaan; tai
- c) jos päätös on perustunut osapuolten toimittamiin puutteellisiin, virheellisiin tai harhaanjohtaviin tietoihin.

▼B*10 artikla***Soveltamatta jättämisen toteaminen**

Perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklan soveltamiseen liittyvän yhteisön yleisen edun sitä edellyttäessä komissio voi omasta aloitteestaan tehdä päätöksen, jossa todetaan, että perustamissopimuksen 81 artiklaa ei voida soveltaa sopimukseen, yritysten yhteenliittymien päätökseen tai yhdenmukaistettuun menettelytapaan, koska joko perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan edellytykset eivät täyty tai perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan edellytykset täyttyvät.

Komissio voi tehdä vastaavanlaisen toteamuksen perustamissopimuksen 82 artiklan osalta.

IV LUKU

YHTEISTYÖ*11 artikla***Komission ja jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisten välinen yhteistyö**

1. Komissio ja jäsenvaltioiden kilpailuviranomaiset soveltavat yhteisön kilpailusääntöjä tiiviissä yhteistyössä.
2. Komissio toimittaa jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisille jäljennökset tärkeimmistä asiakirjoista, jotka se on hankkinut 7, 8, 9, 10 artiklaa ja 29 artiklan 1 kohdan soveltamiseksi. Komissio toimittaa jäsenvaltion kilpailuviranomaisen pyynnöstä jäljennöksiä muista olemassa olevista asiakirjoista, jotka ovat tarpeen tapauksen arvioimiseksi.
3. Kun jäsenvaltioiden kilpailuviranomaiset toimivat perustamissopimuksen 81 tai 82 artiklan nojalla, niiden on ilmoitettava asiasta komissiolle kirjallisesti ennen ensimmäisen virallisen tutkintatoimenpiteen aloittamista tai viipymättä kyseisen toimenpiteen aloittamisen jälkeen. Tämä ilmoitus voidaan toimittaa myös muiden jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisille.
4. Viimeistään 30 päivää ennen sellaisen päätöksen tekemistä, jossa vaaditaan lopettamaan rikkominen, hyväksytään sitoumuksia tai evätään ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisesta johtuvat edut, jäsenvaltioiden kilpailuviranomaiset tiedottavat siitä komissiolle. Tätä varten ne toimittavat komissiolle yhteenvedon asiasta, suunnitellun päätöksen tai sellaisen puuttuessa muun asiakirjan, josta ilmenee ehdotettu toimintatapa. Nämä tiedot voidaan saattaa myös muiden jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisten saataville. Asiaa käsittelevä kilpailuviranomainen toimittaa komissiolle tämän pyynnöstä muita sen hallussa olevia asiakirjoja, jotka ovat tarpeen tapauksen arvioimiseksi. Komissiolle toimitetut tiedot voidaan saattaa muiden jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisten saataville. Kansalliset kilpailuviranomaiset voivat myös vaihtaa keskenään perustamissopimuksen 81 tai 82 artiklan nojalla käsittelemänsä asian arvioimisen edellyttämiä tietoja.

5. Jäsenvaltioiden kilpailuviranomaiset voivat kuulla komissiota kaikissa tapauksissa, joissa yhteisön oikeutta sovelletaan.

▼B

6. Kun komissio aloittaa III luvun nojalla tehtävään päätökseen tähtävään menettelyyn, jäsenvaltioiden kilpailuviranomaiset menettävät toimivaltansa perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklan määräysten soveltamiseen. Jos jäsenvaltion kilpailuviranomainen käsittelee jo asiaa, komissio aloittaa menettelyn vasta neuvoteltuaan kyseisen kansallisen kilpailuviranomaisen kanssa.

*12 artikla***Tietojenvaihto**

1. Perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklan soveltamiseksi komissiolla ja jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisilla on toimivalta välittää toisilleen tietoa kaikista tosiseikoista tai oikeudellisista seikoista, luottamukselliset tiedot mukaan lukien, ja käyttää niitä todisteina.

2. Vaihdettuja tietoja käytetään ainoastaan todisteena perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklan soveltamiseksi ja siinä asiassa, jota varten tiedot toimittanut viranomainen ne hankki. Jos kansallista kilpailulainsäädäntöä kuitenkin sovelletaan samaan asiaan ja rinnakkain yhteisön kilpailulainsäädännön kanssa eikä tämä johda erilaiseen lopputulokseen, voidaan tämän artiklan nojalla vaihdettuja tietoja käyttää myös kansallisen kilpailulainsäädännön soveltamisessa.

3. Edellä 1 kohdan mukaisesti vaihdettuja tietoja voidaan käyttää ainoastaan todisteena seuraamusten määräämiseksi luonnollisille henkilöille, jos

— tiedot toimittaneen viranomaisen lainsäädännössä määrätään samankaltaisesta seuraamuksesta kuin perustamissopimuksen 81 tai 82 artiklan rikkomisen yhteydessä, tai jos näin ei ole

— tiedot on koottu tavalla, joka takaa samantasoisien luonnollisten henkilöiden puolustautumisoikeuksien suojan kuin vastaanottavan viranomaisen kansallisissa säännöissä on säädetty. Vastaanottava viranomainen ei voi tässä tapauksessa kuitenkaan käyttää vaihdettuja tietoja vapausrajoitusten langettamiseen.

*13 artikla***Menettelyn keskeyttäminen tai lopettaminen**

1. Jos kantelu on tehty useampien jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisille tai jos useammat kilpailuviranomaiset aloittavat omasta aloitteestaan perustamissopimuksen 81 tai 82 artiklan mukaisen menettelyn saman sopimuksen, yhteenliittymien päätöksen tai yhdenmukaistetun menettelytavan osalta, se, että toinen viranomainen käsittelee asiaa, on muille viranomaisille riittävä peruste menettelyn keskeyttämiseen tai kantelun hylkäämiseen. Komissio voi myös hylätä kantelun sillä perusteella, että jonkin jäsenvaltion kilpailuviranomainen käsittelee asiaa.

2. Jos jäsenvaltion kilpailuviranomaisille tai komissiolle esitetään kantelu sopimuksesta, yhteenliittymien päätöksestä tai yhdenmukaistetusta menettelytavasta, jota toiset kilpailuviranomaiset ovat jo käsitelleet, kantelu voidaan hylätä.

▼B*14 artikla***Neuvoa-antava komitea**

1. Komissio kuulee kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa ennen tämän asetuksen 7, 8, 9, 10 ja 23 artiklan, 24 artiklan 2 kohdan ja 29 artiklan 1 kohdan nojalla tehtävää päätöstä.

2. Neuvoa-antava komitea kootaan yksittäisten tapausten käsittelemiseksi jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisten edustajista. Kokouksiin, joissa keskustellaan muista asioista kuin yksittäisistä tapauksista, voidaan nimetä ylimääräinen kilpailuasioissa pätevä jäsenvaltion edustaja. Edustajien ollessa estyneitä voivat muut edustajat osallistua heidän sijastaan.

3. Kuuleminen voi tapahtua komission koolle kutsumassa ja johtamassa kokouksessa, joka järjestetään aikaisintaan 14 päivän kuluttua kokouskutsun lähettämisestä. Kutsuun liitetään tutkittavana olevan asian tiivistelmä, maininta tärkeimmistä asiakirjoista sekä alustava päätösluonnos. 8 artiklan nojalla tehtävien päätösten osalta kokous voidaan järjestää seitsemän päivän kuluttua päätösluonnoksen päätösoosan lähettämisestä. Mikäli komissio lähettää kokouskutsun edellä määrättyä lyhyemmällä varoitusaajalla, kokous voidaan järjestää ehdotettuna päivänä, jos yksikään jäsenvaltio ei vastusta sitä. Neuvoa-antava komitea antaa kirjallisen lausunnon komission alustavasta päätösluonnoksesta. Se voi antaa lausuntonsa, vaikka jotkut sen jäsenistä tai heidän sijaisensa eivät olisi läsnä. Lausunnossa ilmaistut kannat on perusteltava yhden tai useamman jäsenen pyynnöstä.

4. Kuuleminen voi tapahtua myös kirjallisena menettelynä. Komissio kutsuu kuitenkin kokouksen koolle jonkin jäsenvaltion sitä pyytäessä. Kirjallista menettelyä noudatettaessa komissio asettaa vähintään 14 päivän pituisen määräajan, jonka kuluessa jäsenvaltioiden on esitettävä huomautuksensa, jotka toimitetaan kaikille muille jäsenvaltioille. 8 artiklan nojalla tehtävien päätösten osalta 14 päivän määräaika korvataan seitsemällä päivällä. Mikäli komissio asettaa kirjallista menettelyä varten edellä mainittua lyhyemmän määräajan, ehdotettua määräaika noudatetaan, jos yksikään jäsenvaltio ei vastusta sitä.

5. Komission on otettava mahdollisimman pitkälti huomioon neuvoa-antavan komitean lausunto. Se ilmoittaa komitealle, millä tavoin lausunto on otettu huomioon.

6. Jos neuvoa-antava komitea antaa kirjallisen lausunnon, se liitetään päätösluonnokseen. Jos neuvoa-antava komitea suosittelee lausunnon julkaisemista, komissio hoitaa julkaisemisen ottaen huomioon yritysten oikeudet edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

7. Komissio ottaa jäsenvaltion kilpailuviranomaisen sitä pyytäessä neuvoa-antavan komitean kokouksen esityslistalle tapaukset, joita jäsenvaltion kilpailuviranomainen kulloinkin käsittelee perustamissopimuksen 81 tai 82 artiklan nojalla. Komissio voi toimia näin myös omasta aloitteestaan. Kummassakin tapauksessa komissio ilmoittaa asiasta asianomaiselle kilpailuviranomaiselle.

▼B

Jäsenvaltion kilpailuviranomainen voi erityisesti tehdä pyynnön sellaiseen asiaan liittyen, josta komissio aikoo aloittaa menettelyn 11 artiklan 6 kohdan nojalla.

Neuvoa-antava komitea ei saa antaa lausuntoja jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisten käsittelemistä asioista. Neuvoa-antava komitea voi keskustella myös yhteisön kilpailulainsäädäntöön liittyvistä yleisistä kysymyksistä.

*15 artikla***Yhteistyö kansallisten tuomioistuinten kanssa**

1. Jäsenvaltioiden tuomioistuimet voivat perustamissopimuksen 81 tai 82 artiklan soveltamismenettelyjen yhteydessä pyytää komissiota toimittamaan niille sen hallussa olevia tietoja tai sen lausuntoa yhteisön kilpailusääntöjen soveltamiseen liittyvissä kysymyksissä.

2. Jäsenvaltiot toimittavat komissiolle jäljennöksen kaikista kansallisten tuomioistuinten kirjallisista tuomioista, joissa päätetään perustamissopimuksen 81 tai 82 artiklan soveltamisesta. Jäljennös toimitetaan viipymättä sen jälkeen, kun koko tuomio on annettu osapuolille tiedoksi kirjallisesti.

3. Jäsenvaltioiden kilpailuviranomaiset voivat esittää omasta aloitteestaan kansallisille tuomioistuimilleen kirjallisia huomautuksia perustamissopimuksen 81 tai 82 artiklan soveltamiseen liittyvistä kysymyksistä. Kyseessä olevan tuomioistuimen luvalla ne voivat esittää jäsenvaltioidensa kansallisille tuomioistuimille myös suullisia huomautuksia. Mikäli perustamissopimuksen 81 tai 82 artiklan johdonmukainen soveltaminen sitä edellyttää, komissio voi omasta aloitteestaan esittää kirjallisia huomautuksia jäsenvaltioiden tuomioistuimille. Kyseessä olevan tuomioistuimen luvalla se voi esittää myös suullisia huomautuksia.

Ainoastaan huomautustensa laatimista varten jäsenvaltioiden kilpailuviranomaiset ja komissio voivat pyytää jäsenvaltion asianomaista tuomioistuinta toimittamaan niille kaikki asian arvioinnissa tarvittavat asiakirjat tai varmistamaan niiden toimitus.

4. Tämä artikla ei rajoita jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisille niiden oman jäsenvaltion lainsäädännössä annettuja laajempia valtuuksia esittää tuomioistuimille huomautuksia.

*16 artikla***Yhteisön kilpailuoikeuden yhtenäinen soveltaminen**

1. Kun kansalliset tuomioistuimet antavat ratkaisuja perustamissopimuksen 81 tai 82 artiklan nojalla sopimuksista, päätöksistä tai menettelytavoista, joista komissio on jo tehnyt päätöksen, ne eivät voi tehdä päätöksiä, jotka olisivat ristiriidassa komission tekemän päätöksen kanssa. Niiden on myös vältettävä tekemästä päätöksiä, jotka olisivat ristiriidassa päätöksen kanssa, jota komissio harkitsee jo käynnistämässään menettelyssä. Kansallinen tuomioistuin voi tässä tarkoituksessa arvioida, onko sen käsittely keskeytettävä. Tämä velvoite ei vaikuta perustamissopimuksen 234 artiklan mukaisiin oikeuksiin ja velvoitteisiin.

▼B

2. Kun jäsenvaltioiden kilpailuviranomaiset antavat perustamissopimuksen 81 tai 82 artiklan nojalla ratkaisuja sopimuksista, päätöksistä tai menettelytavoista, joista komissio on jo tehnyt päätöksen, ne eivät voi tehdä päätöksiä, jotka olisivat ristiriidassa komission tekemän päätöksen kanssa.

V LUKU

TUTKINTAVALTUUDET*17 artikla***Talouden alojen ja sopimustyyppien tutkinta**

1. Jos jäsenvaltioiden välisen kaupan kehitys, hintojen joustamattomuus tai muut olosuhteet antavat aihetta epäillä, että kilpailu yhteismarkkinoilla voi kyseisellä alalla olla rajoittunutta tai vääristynyttä, komissio voi toteuttaa jotakin tiettyä talouden alaa tai tiettyä sopimustyyppiä eri aloilla koskevan tutkintansa. Komissio voi tutkinnan yhteydessä pyytää asianomaisilta yrityksiltä tai yritysten yhteenliittymiltä tietoja, jotka ovat tarpeen perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklan soveltamiseksi, sekä tehdä tarkastuksia, joita tämä edellyttää.

Komissio voi erityisesti pyytää yritystä tai yritysten yhteenliittymää antamaan sille tiedoksi kaikki sopimukset, päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat.

Komissio voi julkaista selonteon joitakin tiettyjä talouden aloja tai tiettyjä sopimustyyppiä eri aloilla koskevan tutkintansa tuloksista ja pyytää kommentteja niiltä, joita asia koskee.

2. Sovelletaan 14, 18, 19, 20, 22, 23 ja 24 artiklan säännöksiä tarvittavin muutoksin.

*18 artikla***Pyynnöt saada tietoja**

1. Suorittaakseen tässä asetuksessa sille määrätty tehtävät komissio voi pelkällä pyynnöllä tai päätöksellä vaatia yrityksiä ja yritysten yhteenliittymiä toimittamaan kaikki tarvittavat tiedot.

2. Lähettäessään pelkän tiedonsaantipyynnön yritykselle tai yritysten yhteenliittymälle komissio mainitsee pyynnön oikeusperustan ja tarkoituksen, täsmentää, mitä tietoja tarvitaan, ja vahvistaa määräajan, jonka kuluessa tiedot on annettava, sekä 23 artiklassa säädetyt seuraamukset virheellisten tai harhaanjohtavien tietojen antamisesta.

3. Kun komissio päätöksellään vaatii yrityksiä ja yritysten yhteenliittymiä antamaan tietoja, päätöksessä mainitaan pyynnön oikeusperusta ja sen tarkoitus, yksilöidään vaaditut tiedot ja asetetaan määräaika tietojen antamista varten. Siinä ilmoitetaan myös 23 artiklassa säädetyistä seuraamuksista ja ilmoitetaan lisäksi 24 artiklassa säädetyistä seuraamuksista tai asetetaan viimeksi mainitut seuraamukset. Päätöksessä ilmoitetaan lisäksi oikeudesta hakea päätökseen muutosta yhteisöjen tuomioistuimelta.

▼B

4. Velvollisuus pyydettyjen tietojen antamiseen kyseessä olevan yrityksen tai yritysten yhteenliittymän puolesta on yritysten omistajilla tai niiden edustajilla sekä oikeushenkilöiden, yhtiöiden tai oikeuskelpoisuutta vailla olevien yhteenliittymien osalta henkilöillä, joilla lain tai sääntöjensä mukaan on kelpoisuus edustaa niitä. Asianmukaisesti valtuutetut lakimiehet voivat antaa pyydettyt tiedot valtuuttajan nimissä. Viimeksi mainitulla on kuitenkin täysi vastuu siitä, että annetut tiedot ovat täydellisiä ja täsmällisiä eivätkä harhaanjohtavia.

5. Komissio toimittaa viipymättä jäljennöksen pelkästä pyynnöstä tai päätöksestä sen jäsenvaltion kilpailuviranomaiselle, jonka alueella kyseessä olevan yrityksen tai yritysten yhteenliittymän kotipaikka sijaitsee, ja sen jäsenvaltion kilpailuviranomaiselle, jonka aluetta asia koskee.

6. Komission pyynnöstä jäsenvaltioiden hallitukset ja kilpailuviranomaiset toimittavat komissiolle kaikki tarvittavat tiedot tässä asetuksessa sille määrättyjen tehtävien suorittamiseksi.

*19 artikla***Valtuudet kirjata lausumia**

1. Hoitaakseen tällä asetuksella sille annetut tehtävät komissio voi kuulla kaikkia luonnollisia tai oikeushenkilöitä, jotka suostuvat kuultaviksi tutkinnan kohteeseen liittyvien tietojen keräämistä varten.

2. Jos 1 kohdassa tarkoitettu kuuleminen suoritetaan yrityksen tiloissa, komissio ilmoittaa sen jäsenvaltion kilpailuviranomaisille, jonka alueella kuuleminen suoritetaan. Jos kyseisen jäsenvaltion kilpailuviranomainen sitä pyytää, sen virkamiehet voivat avustaa komission valtuuttamia virkamiehiä ja muita mukana olevia henkilöitä toteuttamaan kuulemisen.

*20 artikla***Komission tarkastusvaltuudet**

1. Hoitaakseen tällä asetuksella sille annetut tehtävät komissio voi toteuttaa kaikki tarvittavat tarkastukset yrityksissä ja yritysten yhteenliittymissä.

2. Virkamiehillä ja muilla mukana olevilla henkilöillä, jotka komissio on valtuuttanut tekemään tarkastuksen, on oikeus

- a) päästä yritysten ja yritysten yhteenliittymien kaikkiin tiloihin, kaikille alueille ja kaikkiin kulkuneuvoihin;
- b) tutkia kirjanpitoa ja kaikkia muita liikeasiakirjoja riippumatta siitä, missä muodossa ne on tallennettu;
- c) ottaa tai saada missä tahansa muodossa jäljennöksiä ja otteita kirjanpidosta tai asiakirjoista;
- d) sinetöidä kaikki yrityksen tilat ja kirjanpito tai asiakirjat siksi ajaksi ja siltä osin kuin on tarpeen tarkastuksen suorittamiseksi;

▼B

e) pyytää kaikilta yrityksen tai yritysten yhteenliittymän edustajilta tai henkilöstön jäseniltä tarkastuksen kohteeseen ja tarkoitukseen liittyviä selvityksiä tosiseikoista ja asiakirjoista ja tallentaa saamansa vastaukset.

3. Virkamiehillä ja muilla mukana olevilla henkilöillä, jotka komissio on valtuuttanut tekemään tarkastuksen, on oikeus käyttää valtuuksiaan esitettyään kirjallisen valtuutuksen, jossa mainitaan tarkastuksen kohde ja tarkoitus sekä 23 artiklassa säädetyt seuraamukset, jos vaadittua kirjanpitoa tai muita liikeasiakirjoja ei esitetä täydellisinä tai vastaukset 2 kohdan mukaisesti tehtyihin pyyntöihin ovat virheellisiä tai harhaanjohtavia. Komissio ilmoittaa tarkastuksesta hyvissä ajoin ennen sen suorittamista sen jäsenvaltion kilpailuviranomaiselle, jonka alueella tarkastus on määrä suorittaa.

4. Yritysten ja yritysten yhteenliittymien on suostuttava komission päätöksellään määräämiin tarkastuksiin. Päätöksessä on mainittava tarkastuksen kohde ja tarkoitus, määrättävä tarkastuksen aloituspäivä, ilmoitettava 23 artiklassa ja 24 artiklassa säädetyt seuraamukset sekä mainittava oikeus hakea muutosta päätökseen yhteisöjen tuomioistuimelta. Komissio tekee kyseiset päätökset kuultuaan sen jäsenvaltion kilpailuviranomaista, jonka alueella tarkastus on määrä suorittaa.

5. Sen jäsenvaltion kilpailuviranomaisen virkamiesten sekä kilpailuviranomaisen valtuuttamien tai nimeämien virkamiesten, jonka alueella tarkastus on määrä suorittaa, on kyseisen viranomaisen tai komission pyynnöstä aktiivisesti avustettava komission valtuuttamia virkamiehiä ja muita mukana olevia henkilöitä. Tätä tarkoitusta varten virkamiehillä on 2 kohdassa määritellyt valtuudet.

6. Jos komission valtuuttamat virkamiehet ja muut mukana olevat henkilöt toteavat, että yritys vastustaa tämän artiklan nojalla määrättyä tarkastusta, asianomaisen jäsenvaltion on annettava heille tarvittavaa apua, pyytäen tarvittaessa poliisin tai vastaavan lainvalvontaviranomaisen virka-apua, jotta he voivat suorittaa tarkastuksensa.

7. Jos 6 kohdassa säädetty virka-apu kansallisten sääntöjen mukaisesti edellyttää oikeusviranomaisen lupaa, tällaista lupaa on pyydettävä. Lupaa voidaan pyytää myös turvaamistoimenpiteenä.

8. Jos 7 kohdassa tarkoitettua lupaa pyydetään, kansallinen oikeusviranomainen tarkistaa, että komission päätös on pätevä ja että suunnitellut pakkokeinot eivät ole tarkastuksen kohteeseen nähden mielivaltaisia eivätkä liiallisia. Tarkistaessaan pakkokeinojen oikeasuhteisuutta kansallinen oikeusviranomainen voi pyytää komissiolta joko suoraan tai jäsenvaltion kilpailuviranomaisen kautta yksityiskohtaisia selvityksiä erityisesti niistä perusteista, joita komissiolla on epäilläkseen perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklan rikkomista, sekä epäillyn rikkomisen vakavuudesta ja asianomaisen yrityksen osallisuudesta. Kansallinen oikeusviranomainen ei kuitenkaan voi saattaa kyseenalaiseksi tarkastuksen tarpeellisuutta eikä vaatia, että sille toimitettaisiin komission asiakirja-aineistossa olevia tietoja. Komission päätöksen laillisuutta valvoa ainoastaan yhteisöjen tuomioistuin.

21 artikla

Muiden tilojen tarkastaminen

1. Jos voidaan perustellusti epäillä, että kirjanpitoa ja muita liiketoimintaan ja tarkastuksen kohteeseen liittyviä asiakirjoja, joilla voi olla merkitystä todistettaessa perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklan vakavaa rikkomista, säilytetään muissa tiloissa, alueilla ja kulkuneuvoissa, asianomaisten yritysten tai yritysten yhteenliittymien johtajien, hallituksen jäsenten ja muiden henkilöstön edustajien yksityisasunnot mukaan lukien, komissio voi päätöksen nojalla määrätä tarkastuksen tekemisestä kyseisissä tiloissa, alueilla ja kulkuneuvoissa.

2. Päätöksessä on mainittava tarkastuksen kohde ja tarkoitus, tarkastuksen aloituspäivä sekä oikeus hakea muutosta päätökseen yhteisöjen tuomioistuimelta. Siinä on erityisesti mainittava syyt, joiden perusteella komissio päättää 1 kohdassa tarkoitettua epäilyä olevan aiheellisen. Komissio tekee kyseiset päätökset kuultuaan sen jäsenvaltion kilpailuviranomaista, jonka alueella tarkastus on määrä suorittaa.

3. Edellä 1 kohdan mukaisesti tehtyä päätöstä ei voida panna täytäntöön ennen kuin kyseisen jäsenvaltion kansalliselta oikeusviranomaiselta on saatu ennakolta lupa. Kansallinen oikeusviranomainen tarkistaa, että komission päätös on pätevä ja että pakkokeinot eivät ole mielivaltaisia eivätkä liiallisia ottaen huomioon erityisesti epäillyn rikkomisen vakavuuden, etsittyjen todisteiden tärkeyden, asianomaisten yritysten osallisuuden sekä sen, että on kohtuullisen todennäköistä, että tarkastuksen kohdetta koskevia kirjanpito- ja liikeasiakirjoja säilytetään tiloissa, joihin lupaa pyydetään. Kansallinen oikeusviranomainen voi pyytää komissiolta joko suoraan tai jäsenvaltion kilpailuviranomaisen kautta yksityiskohtaista selvitystä seikoista, joita tarvitaan, jotta se voi tarkistaa pakkokeinojen oikeasuhteisuuden.

Kansallinen oikeusviranomainen ei kuitenkaan voi saattaa kyseenalaiseksi tarkastuksen tarpeellisuutta eikä vaatia, että sille toimitettaisiin komission asiakirja-aineistossa olevia tietoja. Komission päätöksen lailisuutta valvoo ainoastaan yhteisöjen tuomioistuin.

4. Virkamiehillä ja muilla mukana olevilla henkilöillä, jotka komissio on valtuuttanut tekemään tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti määrätyn tarkastuksen, on 20 artiklan 2 kohdan a, b ja c alakohdassa esitetyt valtuudet. 20 artiklan 5 ja 6 kohtaa on sovellettava tarvittavin muutoksin.

22 artikla

Jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisten suorittama tutkinta

1. Jäsenvaltion kilpailuviranomainen voi toteuttaa alueellaan tarkastukset tai muut tutkintatoimenpiteet kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti toisen jäsenvaltion kilpailuviranomaisen puolesta ja sen lukuun todetakseen, onko perustamissopimuksen 81 tai 82 artiklaa rikottu. Kerättyjen tietojen vaihto ja käyttö on suoritettava 12 artiklan mukaisesti.

▼B

2. Jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisten on komission pyynnöstä suoritettava tarkastukset, joita komissio pitää tarpeellisina 20 artiklan 1 kohdan mukaisesti tai joista se on määrännyt 20 artiklan 4 kohdan mukaisella päätöksellään. Näiden tarkastusten suorittamisesta vastuussa olevat jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisten virkamiehet sekä heidän valtuuttamansa tai nimeämänsä virkamiehet käyttävät valtuuksiaan kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti.

Komission valtuuttamat virkamiehet ja muut mukana olevat henkilöt voivat komission tai sen jäsenvaltion kilpailuviranomaisen pyynnöstä, jonka alueella tarkastus on määrä suorittaa, avustaa asianomaisen viranomaisen virkamiehiä.

VI LUKU

SEURAAMUKSET

*23 artikla***Sakot**

1. Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille sakon, joka on enintään yksi prosentti edellisen tilikauden liikevaihdosta, jos tahallisesti tai tuottamuksellisesti:

- a) ne antavat virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja vastatessaan 17 artiklan tai 18 artiklan 2 kohdan nojalla esitettyyn pyyntöön;
- b) ne antavat virheellisiä, puutteellisia tai harhaanjohtavia tietoja vastatessaan 17 artiklan tai 18 artiklan 3 kohdan mukaisesti tehdyn päätöksen nojalla esitettyyn pyyntöön taikka eivät toimita tietoja asetussa määräajassa;
- c) ne esittävät vaaditun kirjanpitonsa tai muut vaaditut liikeasiakirjansa puutteellisina 20 artiklan nojalla suoritettujen tarkastusten yhteydessä taikka kieltäytyvät suostumasta 20 artiklan 4 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä määrättyyn tarkastukseen;
- d) vastatessaan 20 artiklan 2 kohdan e alakohdan nojalla esitettyyn kysymykseen
 - ne vastaavat virheellisesti tai harhaanjohtavasti,
 - ne jättävät oikaisematta henkilöstön jäsenen antaman virheellisen, epätäydellisen tai harhaanjohtavan vastauksen komission asettamassa määräajassa, taikka
 - ne jättävät antamatta tai kieltäytyvät antamasta täydellistä vastausta tosiseikoista, jotka koskevat 20 artiklan 4 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä määrätyn tarkastuksen kohdetta ja tarkoitusta;
- e) komission valtuuttamien virkamiesten tai muiden mukana olevien henkilöiden 20 artiklan 2 kohdan d alakohdan nojalla asettamat sinitit on murrettu.

▼B

2. Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille sakon, jos ne tahallaan tai tuottamuksesta:

- a) rikkovat perustamissopimuksen 81 artiklan tai 82 artiklan määräyksiä; tai
- b) rikkovat tämän asetuksen 8 artiklan nojalla tehtyä päätöstä välitoumenpiteiden määräämisestä; tai
- c) eivät noudata tämän asetuksen 9 artiklan nojalla tehdyn päätöksen mukaan velvoittavaa sitoumusta.

Kunkin rikkomiseen osallisen yrityksen tai yritysten yhteenliittymän osalta sakko on enintään kymmenen prosenttia sen edellisen tilikauden liikevaihdosta.

Jos yhteenliittymän suorittama rikkominen liittyy sen jäsenten toimintaan, sakko saa olla enintään kymmenen prosenttia sellaisten jäsenten liikevaihtojen summasta, jotka toimivat niillä markkinoilla, joihin yhteenliittymän suorittama rikkominen vaikuttaa.

3. Sakon suuruutta määrättäessä on otettava huomioon sekä rikkomisen vakavuus että sen kesto.

4. Jos yritysten yhteenliittymä, joka on tuomittu maksamaan sakkoa ottaen huomioon siihen kuuluvien yritysten liikevaihto, ei ole maksukykyinen, yhteenliittymän on vaadittava siihen kuuluville yrityksiltä osuuksia sakon maksamiseksi.

Jos kyseisiä osuuksia ei ole maksettu yhteenliittymälle komission asettamassa määräajassa, komissio voi vaatia sakon maksamista suoraan miltä tahansa yritykseltä, jonka edustajat olivat yhteenliittymän asianomaisten päätöksentekoelementtien jäseniä.

Kun komissio on vaatinut toisen alakohdan mukaisesti sakon maksamista, se voi tarvittaessa sakon täysimääräisen maksamisen varmistamiseksi vaatia loppuerän maksamista keneltä tahansa yhteenliittymän niistä jäsenistä, jotka toimivat markkinoilla, joilla rikkominen tapahtui.

Komissio ei kuitenkaan voi vaatia toisen tai kolmannen alakohdan nojalla maksua yrityksiltä, jotka osoittavat, että ne eivät ole panneet täytäntöön rikkomista koskevaa yhteenliittymän päätöstä ja joko eivät ole olleet siitä tietoisia tai ovat vetäytyneet siitä aktiivisesti ennen kuin komissio alkoi tutkia asiaa.

Yksittäisen yrityksen rahallinen vastuu ei saa sakon maksussa ylittää kymmentä prosenttia sen edellisen tilikauden liikevaihdosta.

5. Päätökset, jotka tehdään 1 ja 2 kohdan nojalla, eivät ole rikosoikeudellisia.

▼B*24 artikla***Uhkasakot**

1. Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille uhkasakon, joka on enintään viisi prosenttia edellisen tilikauden keskimääräisestä päivittäisestä liikevaihdosta kultakin viivästyspäivältä laskettuna päätöksessä määrätystä päivästä, pakottaakseen ne:

- a) 7 artiklan nojalla tehdyn päätöksen mukaisesti lopettamaan perustamissopimuksen 81 tai 82 artiklan määräysten rikkomisen;
- b) noudattamaan 8 artiklan nojalla tehtyä päätöstä väli-toimenpiteiden määrittämisestä;
- c) noudattamaan 9 artiklan nojalla tehdyn päätöksen mukaan pakollista sitoumusta;
- d) antamaan täydellisinä ja virheettöminä tiedot, joita se on pyytänyt 17 artiklan tai 18 artiklan 3 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä; tai
- e) suostumaan tarkastukseen, jonka se on määrännyt tämän asetuksen 20 artiklan 4 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä.

2. Jos yritykset tai yritysten yhteenliittymät ovat täyttäneet velvoitteen, jonka tehosteeksi uhkasakko määrättiin, komissio voi määrätä uhkasakon lopullisen määrän pienemmäksi kuin se olisi alkuperäisen päätöksen perusteella. Sovelletaan 23 artiklan 4 kohdan säännöksiä vastaavasti.

VII LUKU

VANHENTUMISAJAT*25 artikla***Seuraamusten määräämisen vanhentumisajat**

1. Tämän asetuksen 23 ja 24 artiklaan perustuvia komission valtuuksia koskevat vanhentumisajat seuraavasti:

- a) kolme vuotta, jos on rikottu säännöksiä, jotka koskevat tietojen pyytämistä tai tarkastusten suorittamista;
- b) viisi vuotta, jos kyse on muista rikkomisista.

2. Vanhentumisaika alkaa kulua päivästä, jona rikkominen tapahtui. Jatketun tai uusitun rikkomisen osalta aika alkaa kuitenkin kulua siitä päivästä, jona rikkominen lakkaa.

▼C1

3. Kaikki komission tai jäsenvaltion kilpailuviranomaisen suorittamat toimet rikkomisen tutkinnan tai rikkomista koskevan menettelyn aloittamiseksi katkaisevat sakkojen ja uhkasakkojen määräämiseen sovellettavan vanhentumisaajan. Vanhentumisaika katkeaa päivänä, jona toimi annetaan tiedoksi vähintään yhdelle rikkomiseen osalliselle yritykselle tai yritysten yhteenliittymälle. Toimia, jotka katkaisevat vanhentumisaajan kulumisen, ovat erityisesti:

- a) komission tai jäsenvaltion kilpailuviranomaisten kirjalliset pyynnöt saada tietoja;

▼ C1

- b) kirjallinen valtuutus, jonka komissio tai jäsenvaltion kilpailuviranomainen antaa virkamiehille tarkastuksen suorittamista varten;
 - c) komission tai jäsenvaltion kilpailuviranomaisen menettelyn aloittaminen;
 - d) ilmoitus komission tai jäsenvaltion kilpailuviranomaisen väitetiedoksiannosta.
4. Vanhentumisaika katkeaa suhteessa kaikkiin rikkomiseen osallisiin yrityksiin tai yritysten yhteenliittymiin.
5. Kukin vanhentumisaika alkaa kulua uudelleen jokaisesta katkeamisesta. Vanhentumisaika päättyy kuitenkin viimeistään sinä päivänä, jona kahden vanhentumisaajan pituutta vastaava määräaika on kulunut komission määräämättä sakkoa tai uhkasakkoa; tämä määräaika pitenee ajalla, joksi vanhentuminen keskeytyy 6 kohdan mukaisesti.
6. Sakkojen tai uhkasakkojen määräämiseen sovellettava vanhentumisaika keskeytyy ajaksi, jonka komission päätöstä koskeva oikeudenkäynti on vireillä yhteisöjen tuomioistuimessa.

▼ B*26 artikla***Seuraamusten täytäntöönpanon vanhentumisajat**

1. Komission valtuuksia panna täytäntöön 23 ja 24 artiklan nojalla tehdyt päätökset rajoittaa viiden vuoden vanhentumisaika.
2. Vanhentumisaika alkaa kulua päivästä, jona päätös on tullut lainvoimaiseksi.

▼ C1

3. Seuraamusten täytäntöönpanoon sovellettavan vanhentumisaajan katkaisee:
 - a) sellaisen päätöksen antaminen tiedoksi, jolla on muutettu sakon tai uhkasakon alkuperäistä määrää taikka hylätty sen muuttamista koskeva hakemus;
 - b) komission taikka jäsenvaltion komission pyynnöstä sakon tai uhkasakon täytäntöönpanemiseksi suorittama toimi.
4. Kukin vanhentumisaika alkaa kulua uudelleen jokaisesta katkeamisesta.
5. Seuraamusten täytäntöönpanoon sovellettava vanhentumisaika keskeytyy ajaksi:
 - a) joksi on myönnetty maksuaikaa;
 - b) jolla maksun täytäntöönpanoa on lykätty yhteisöjen tuomioistuimen päätöksellä.

VIII LUKU

KUULEMINEN JA SALASSAPITO

27 artikla

Osapuolten, kantelijoiden ja muiden kolmansien kuuleminen

1. Ennen 7, 8 ja 23 artiklassa sekä 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen päätösten tekemistä komission on varattava yrityksille tai yritysten yhteenliittymille, joita komission toteuttama menettely koskee, tilaisuus esittää huomautuksensa komission niitä vastaan esittämistä väitteistä. Komissio perustaa päätöksensä yksinomaan väitteille, joista asianomaiset osapuolet ovat voineet esittää huomautuksensa. Kantelijat osallistuvat tiiviisti menettelyyn.

2. Asianomaisten osapuolten puolustautumisoikeudet menettelyssä on täysin turvattava. Niillä on oikeus tutustua komission asiakirja-aineistoon edellyttäen kuitenkin, että otetaan huomioon yritysten oikeutetut edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta. Oikeutta tutustua asiakirja-aineistoon ei myönnetä luottamuksellisiin tietoihin eikä komission ja jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisten sisäisiin asiakirjoihin. Erityisesti komission ja jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisen välinen tai eri jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisen välinen kirjeenvaihto, mukaan lukien 11 ja 14 artiklan mukaisesti laaditut asiakirjat, ei kuulu tutustumisoikeuden piiriin. Mikään tässä kohdassa säädetty seikka ei estä komissiota paljastamasta ja käyttämästä tietoja, jotka ovat tarpeen rikkomisen todistamiseksi.

3. Jos komissio pitää sitä tarpeellisena, se voi kuulla myös muita luonnollisia tai oikeushenkilöitä. Hakemuksiin, joilla tällaiset henkilöt pyytävät tulla kuulluiksi, on suostuttava, jos ne osoittavat, että niillä on asiassa riittävä etu. Jäsenvaltioiden kilpailuviranomaiset voivat myös pyytää komissiota kuulemaan muita luonnollisia tai oikeushenkilöitä.

4. Jos komissio aikoo tehdä 9 tai 10 artiklan mukaisen päätöksen, se julkaisee tiiviin yhteenvedon asiaan liittyvistä seikoista ja sitoumusten tai ehdotetun toimintatavan pääkohdat. Asianomaiset kolmannet osapuolet saavat esittää huomautuksensa määräajassa, jonka komissio vahvistaa julkaisussaan ja joka ei saa olla yhtä kuukautta lyhyempi. Julkaisussa on otettava huomioon yritysten oikeutetut edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

28 artikla

Salassapitovelvollisuus

1. Rajoittamatta 12 ja 15 artiklan soveltamista 17—22 artiklaa sovellettaessa saatuja tietoja voidaan käyttää ainoastaan siihen tarkoitukseen, jota varten ne on koottu.

▼B

2. Rajoittamatta 11, 12, 14, 15 ja 27 artiklan tietojen vaihtoa ja käyttöä koskevien säännösten soveltamista, komissio ja jäsenvaltioiden kilpailuviranomaiset sekä niiden virkamiehet, toimihenkilöt ja muut kyseisten viranomaisten valvonnassa työskentelevät henkilöt sekä jäsenvaltioiden muiden viranomaisten virkamiehet ja toimihenkilöt eivät saa ilmaista tietoja, jotka ne ovat saaneet tai joita ne ovat vaihtaneet tätä asetusta sovellettaessa ja jotka luonteensa perusteella ovat salassa pidettäviä. Tätä velvoitetta sovelletaan myös kaikkiin jäsenvaltioiden edustajiin ja asiantuntijoihin, jotka osallistuvat neuvoo-antavan komitean kokouksiin 14 artiklan mukaisesti.

IX LUKU

POIKKEUSASETUKSET

*29 artikla***Peruuttaminen yksittäistapauksissa**

1. Jos komissio, joka on valtuutettu neuvoston asetuksessa, esimerkiksi asetuksessa N:o 19/65/ETY, (ETY) N:o 2821/71, (ETY) N:o 3976/87, (ETY) N:o 1534/91 tai (ETY) N:o 479/92, soveltamaan asetuksella perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohtaa, on julistanut, että perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan määräykset eivät koske tiettyjä sopimusten, yritysten yhteenliittymien päätösten tai yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiä, se voi omasta aloitteestaan tai kantelun perusteella peruuttaa tällaisesta poikkeusasetuksen soveltamisesta johtuvan edun, jos se havaitsee, että jossain yksittäisessä asiassa sopimuksella, päätöksellä tai yhdenmukaistetulla menettelytavalla, johon poikkeusasetusta sovelletaan, on vaikutuksia, jotka ovat ristiriidassa perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan kanssa.

2. Jos 1 kohdassa tarkoitettussa komission asetuksessa tarkoitetuilla sopimuksilla, yritysten yhteenliittyminen päätöksillä tai yhdenmukaistetuilla menettelytavoilla on yksittäisessä asiassa perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan kanssa ristiriidassa olevia vaikutuksia jäsenvaltion alueella tai sellaisella osalla siitä, joka täyttää kaikki erillisten maantieteellisten markkinoiden tunnuspiirteet, kyseisen jäsenvaltion kilpailuviranomainen voi peruuttaa kyseisen asetuksen soveltamisesta johtuvan edun tällä alueella.

X LUKU

YLEISET SÄÄNNÖKSET

*30 artikla***Päätösten julkistaminen**

1. Komission on julkaistava päätökset, jotka se tekee 7—10 sekä 23 ja 24 artiklan nojalla.

2. Julkaistaessa mainitaan osapuolten nimet ja päätöksen pääasiallinen sisältö mukaan lukien määrätty seuraamukset. Siinä on otettava huomioon yritysten oikeutetut edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

▼ B*31 artikla***Yhteisöjen tuomioistuimen valvonta**

Yhteisöjen tuomioistuimella on täysi harkintavalta tutkiessaan valitukset päätöksistä, joilla komissio on määrännyt sakon tai uhkasakon. Se voi poistaa sakon tai uhkasakon taikka alentaa tai korottaa sitä.

▼ M2**▼ B***33 artikla***Täytäntöönpanosäännökset**

1. Komissio valtuutetaan antamaan tämän asetuksen täytäntöönpanon kannalta aiheelliset säännökset. Kyseiset säännökset voivat koskea muun muassa seuraavia seikkoja:

- a) 7 artiklan mukaisesti esitettyjen kantelujen muotoa, sisältöä ja muita yksityiskohtia sekä kantelujen hylkäämisessä sovellettavaa menettelyä;
- b) 11 artiklassa tarkoitettuja tietoja ja kuulemista koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä;
- c) 27 artiklassa tarkoitettua kuulemista koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä.

2. Komission on ennen 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden hyväksymistä julkaistava niitä koskeva ehdotus ja pyydettyvä kaikkia asianosaisia esittämään huomautuksensa määräajassa, jonka komissio vahvistaa ja jonka on oltava vähintään yksi kuukausi. Komission on ennen toimenpide-ehdotuksen julkaisemista ja sen hyväksymistä kuultava kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asemaa käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa.

XI LUKU

SIIRTYMÄ-, MUUTOS- JA LOPPUSÄÄNNÖKSET*34 artikla***Siirtymäsäännökset**

1. Asetuksen N:o 17 2 artiklan nojalla komissiolle tehdyt hakemukset ja asetuksen N:o 17 4 ja 5 artiklan nojalla tehdyt ilmoitukset sekä asetusten (ETY) N:o 1017/68, (ETY) N:o 4056/86 ja (ETY) N:o 3975/87 nojalla tehdyt vastaavat hakemukset ja ilmoitukset ovat tämän asetuksen soveltamispäivästä alkaen mitättömiä.

2. Asetuksen N:o 17 ja asetusten (ETY) N:o 1017/68, (ETY) N:o 4056/86 sekä (ETY) N:o 3975/87 mukaisesti toteutetut menettelyt ovat voimassa tätä asetusta sovellettaessa.

▼B*35 artikla***Jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisten nimeäminen**

1. Jäsenvaltioiden on nimettävä yksi tai useampi kilpailuviranomainen, joka vastaa perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklan soveltamisesta siten, että tämän asetuksen säännöksiä noudatetaan tehokkaasti. Toimenpiteet, jotka ovat tarpeen näiden viranomaisten valtuuttamiseksi sovelta- maan kyseisiä artikloja, on toteutettava 1 päivään toukokuuta 2004 mennessä. Nimettyihin viranomaisiin voi kuulua myös tuomioistuimia.
2. Kun yhteisön kilpailulainsäädännön voimaan saattaminen annetaan kansallisten hallinto- ja oikeusviranomaisten tehtäväksi, jäsenvaltiot voi- vat antaa näille eri viranomaisille erilaiset valtuudet ja erilaisia tehtäviä riippumatta siitä, ovatko ne hallinto- vai oikeusviranomaisia.
3. Edellä 11 artiklan 6 kohdan vaikutukset koskevat kyseisiä jäsen- valtioiden nimeämiä viranomaisia, mukaan lukien tuomioistuimet, jotka suorittavat 5 artiklassa tarkoitettujen eri päätösten valmisteluun ja teke- miseen liittyviä toimia. 11 artiklan 6 kohdan vaikutukset eivät ulotu tuomioistuihin silloin, kun ne toimivat muutoksenhakutuomioistuinina 5 artiklassa tarkoitettujen eri päätösten osalta.
4. Sen estämättä, mitä 3 kohdassa säädetään, jäsenvaltioissa, joissa viranomainen tiettyjen 5 artiklassa tarkoitettujen eri päätösten hyväksy- mistä varten tekee jonkin asian käsittelemisestä esityksen oikeusviran- omaiselle, joka on erillinen ja muu kuin esityksen tehnyt viranomainen, ja edellyttäen että tämän kohdat vaatimukset täyttyvät, 11 artiklan 6 kohdan vaikutukset koskevat ainoastaan kyseisessä asiassa esityksen tehnyttä viranomaista, jonka on peruttava oikeusviranomaiselle teke- mänsä esitys silloin, kun komissio aloittaa menettelyn, ja tämä peruut- taminen lopettaa tosiasiallisesti kansallisen menettelyn.

▼M3**▼B***37 artikla***Asetuksen (ETY) N:o 2988/74 muuttaminen**

Lisätään asetukseen (ETY) N:o 2988/74 artikla seuraavasti:

”7 a artikla

Soveltamisalan ulkopuolelle jättäminen

Tätä asetusta ei sovelleta perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16 päivänä joulu- kuuta 2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 (*) no- jalla toteutettuihin toimenpiteisiin.

(*) EYVL L 1, 4.1.2003, s. 1.”

*38 artikla***Asetuksen (ETY) N:o 4056/86 muuttaminen**

Muutetaan asetukset (ETY) N:o 4056/86 seuraavasti:

- 1) Muutetaan 7 artikla seuraavasti:

▼B

a) korvataan 1 kohta seuraavasti:

”1. Velvoitteen laiminlyönti

Jos asianomaiset osapuolet rikkovat velvoitetta, joka 5 artiklan mukaan liittyy 3 artiklassa säädettyyn poikkeukseen, komissio voi rikkomisen lopettamiseksi perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16 päivänä joulukuuta 2002 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1/2003 (*) säädetyin edellytyksin tehdä päätöksen, jolla joko kielletään heitä toteuttamasta joitakin toimia tai vaaditaan heitä suorittamaan jotkin toimet taikka jolla peruutetaan heille ryhmäpoikkeuksesta johtuva etu.

(*) EYVL L 1, 4.1.2003, s. 1.”

b) muutetaan 2 kohta seuraavasti:

i) korvataan a alakohdan ilmaisu ”II jaksossa säädetyin edellytyksin” ilmaisulla ”asetuksessa (EY) N:o 1/2003 säädetyin edellytyksin”;

ii) korvataan c alakohdan i alakohdan toisen kohdan toinen virke seuraavasti:

”Samalla komissio päättää asetuksen (EY) N:o 1/2003 9 artiklassa asetetuin edellytyksin, hyväksytäänkö asianomaisten yritysten esittämät sitoumukset niin, että muun muassa konferenssin ulkopuolella olevat varustamot pääsisivät markkinoille.”

2) Muutetaan 8 artikla seuraavasti:

a) Poistetaan 1 kohta.

b) Korvataan 2 kohdassa sanat ”10 artiklan mukaisesti” sanoilla ”asetuksen (EY) N:o 1/2003 mukaisesti”.

c) Poistetaan 3 kohta.

3) Muutetaan 9 artikla seuraavasti:

a) korvataan 1 kohdassa ilmaisu ”15 artiklassa tarkoitettulle neuvoa-antavalle komitealle” ilmaisulla ”asetuksen (EY) N:o 1/2003 artiklassa tarkoitettulle neuvoa-antavalle komitealle”;

b) korvataan 2 kohdassa ilmaisu ”15 artiklassa tarkoitettulle neuvoa-antavalle komitealle” ilmaisulla ”asetuksen (EY) N:o 1/2003 artiklassa tarkoitettulle neuvoa-antavalle komitealle”.

4) Kumotaan 10—25 artikla lukuun ottamatta 13 artiklan 3 kohtaa, jota sovelletaan edelleen päätöksiin, jotka tehdään perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan nojalla ennen tämän asetuksen soveltamispäivää, kyseisten päätösten voimassaolon päättymispäivään.

▼ B

- 5) Poistetaan 26 artiklasta ilmaisu ”10 artiklassa tarkoitettujen valitusten ja 12 artiklassa tarkoitettujen hakemusten muodosta, sisällöstä ja muista yksityiskohdista sekä 23 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua kuulemisista”.

*39 artikla***Asetuksen (ETY) N:o 3975/87 muuttaminen**

Kumotaan asetuksen (ETY) N:o 3975/87 3—19 artikla lukuun ottamatta 6 artiklan 3 kohtaa, jota sovelletaan edelleen päätöksiin, jotka tehdään perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan nojalla ennen tämän asetuksen soveltamispäivää, kyseisten päätösten voimassaolon päättymispäivään.

*40 artikla***Asetusten N:o 19/65/ETY, (ETY) N:o 2821/71 ja (ETY) N:o 1534/91 muuttaminen**

Kumotaan asetuksen N:o 19/65/ETY 7 artikla, asetuksen (ETY) N:o 2821/71 7 artikla ja asetuksen (ETY) N:o 1534/91 7 artikla.

▼ M5

▼ M4

▼ B*43 artikla***Asetusten N:o 17 ja N:o 141 kumoaminen**

1. Kumotaan asetus N:o 17 lukuun ottamatta 8 artiklan 3 kohtaa, jota sovelletaan edelleen päätöksiin, jotka tehdään perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan nojalla ennen tämän asetuksen soveltamispäivää, kyseisten päätösten voimassaolon päättymispäivään.

2. Kumotaan asetus N:o 141.

3. Viittaukset kumottuihin asetuksiin katsotaan viittauksiksi tähän asetukseen.

*44 artikla***Kertomus tämän asetuksen soveltamisesta**

Komissio esittää viiden vuoden kuluttua tämän asetuksen soveltamisesta Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen asetuksen toiminnasta, erityisesti 11 artiklan 6 kohdan ja 17 artiklan soveltamisesta.

Komissio arvioi tämän kertomuksen perusteella, onko tarpeen ehdottaa neuvostolle asetuksen tarkistusta.

▼B

45 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 1 päivästä toukokuuta 2004.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaiseen kaikissa jäsenvaltioissa.